اختر

مطبعه و اداره خانهٔ ﴿ اختر ﴾
در خان والده در دائرهٔ مخصوصه است
درکارهای متعلق باداره به آقا محمد طاهر
رجوع میشود ٠
اسامیٔ وکلای کرام در ممالك دور و نزدیك
کاهی درصفحهٔ آخرین نکاشته خواهد شد ٠
روزچهارشنبه ۲۱ جمادی‌الاولی سنه ۱۲۹۸
۸ نیسان رومی و ۲۰ ماه اوریل ۱۸۸۱

﴿ تعرفهٔ بدلات سالیانه ﴾
دارالسعادهٔ اسلامبول ۰۳ مجیدی سیم
دیکر ممالك محروسهٔ عثمانیه ۷۵ قروش صاغ
ممالك محروسهٔ ایران ۲۵ قران
ممالك هندوستان و بنادر ۱۵ روپی نقره
ممالك روس وقفقاز ۱۵ روبل کاغذی
ممالك اروپ و عربستان ۲۵ فرانك
یك نسخه ۶۰ پاره‌است
اجرت پوست همه جابعهدهٔ اداره‌است ٠

﴿ این نامه ازهر کونه وقایع و اخبار و از سیاسیات و پولیتیك و علم و ادب و دیکر منافع عامه سخن می کوید ٠ هفتهٔ یکبارطبع می‌شود ٠ اوراق ﴾
﴿ و نوشتجات سود مند را بامتنان می پذیرد ٠ درنوشتن کاغذهایی که‌ازخارج میرسد اداره‌آزاداست ٠ کاغذی‌را که نوشته نمی شود ﴾
﴿ صاحبش نباید استرداد بکند ٠ کاغذهایی که پول پوست ندارد قبول نخواهدشد ٠ ﴾

﴿ عرض مخصوص ﴾

اینهفته کرامیٔ نامهٔ ازهموطنان ترقی خواه مدنیت دوست که‌دربلدهٔ (حاجی ترخان) اقامت دارند باداره‌ٔ اخترزسید که‌درآن فرخنده نامه‌ازکمال قدردانی اخررا بتمجیدات بلند ستوده واظهار حسن توجه فرموده‌اند ٠ نخست اینکونه التفات وقدردانی هموطنان اختر واختریان اظهار تشکر وسپاسداری مینمایند وازاینکه خدمات‌اختر درنزد ایشان موقع حسن قبول یافته ومظهر لطف هموطنان محترم کردیده است خود را بختیار میداند ٠ ولی انچه درباب عدم ورود اختر بایشان نکارش یافته‌است موجب تاسف زیادکردیدچه تا کنون کاشتکان اخردرفرستادن نسخه‌جات آن بحضرات مشترکین کرامی بوجهی اهمال وتکاسل نورزیده اندونخواهند ورزید خصوصا نسخهای مشترکین بانمکین‌محترم‌را که‌درحاجی ترخان اقامت وتجارت‌دارند چون‌حکومت‌روس‌چندسال‌است درهمهٔ ممالك روس که اختر فرستاده میشد اغلب نسخهارا معطل نموده ابدا بمشترکین کرامی نمیداد ومانع ازوصول آن بدست‌طالبان میکردید وبعض نسخهارا هم که‌میداد بعد ازدو یاسه ماه دیکر پارهٔ مطالب‌را سیاه کرده‌ناقص میدادتااینکه ازرسیدن نسخها درممالك روس بدست مشترکین نکامی مایوسی‌حاصل آمد و برای رسانیدن نسخهای مذکور بمشترکین تدابیر چند بکار برده شد چنانکه‌ازآغاز سال ۱۲۹۸ کافی‌السابق نسخهای حاجی ترخانرا نیز یکجا برشت خدمت عالیجاه عمدة‌التجار آقامحمد آقاتاجراصفهانی که‌ازآغازانتشار اختر لطفا سمت وکالت‌آن‌را درعهده دارند روانه میشودکه از آنجا بواسطهٔ کاشتکان ایشان روانهٔ خدمت حضرات مشترکین مقیمین (حاجی ترخان) کرد دوازدرجهٔ لطفی که عالیجاه آقا محمدآقا دربارهٔ اختر دارند وچنانکه درنسخهٔ شماره (۱۲) نیز اشاره بآن‌شده وازاهتمامات عالیجاه معزی الیه در بارهٔ اختر اظهار شکرکذاری شده بود خاطر جمعی داریم که‌کاشتکان خودشانرا درباب روانه داشتن نسخهای‌اختر بصوب مقصود تنبیه مؤکد میفرمایند وبدیهی است که در فرستادن نسخها از جانب کاشتکان ایشان اهمال وخود داری نمیشود ولی‌احتمال میرودکه‌مسئله‌طوردیکر یعنی در خاك روس نسخها کیرکرده باشد ٠ بهر حال ازعالیجاه‌آقا محمدآقا مخصوصا مستدعی وخواهشمند هستیم که خود ایشان ازحقیقت حال بنکارش دوکلمه ماومشترکین کرامی مقیمین (حاجی‌ترخان) را آکاهی بدهندکه‌سبب تاخیرنسخها معلوم‌ومشخص کردیده تا بهرنحوی که ممکن‌است بچاره‌ٔآن‌پرداخته شده ضمنا عذر اینهمه تاخیر نیز خواسته آید وهمکنانرا هم معلوم کردد که کاشتکان اداره از فرستادن نسخها بمشترکین غفلت واهمالی ندارند ٠

تلکرافها

﴿ ازلندن ۱۴ جمادی‌الاولی ﴾ در ظرف همین‌ماه (مسیو کوشن)سفیرانکلیس‌مقیم‌اسلامبول بلندن مراجعت خواهدکرد ٠

میکویند ٠ ازجانب دولت انکلیس (لورد دوفرین) سفیر پترسبورك بجای (مسیو کوشن) بسفارت‌اسلامبول و(سیراکتوس‌باجت) سفیر سابق انکلیس مقیم (رؤم) بسفارت پترسبورك و(سیرهانری‌اوستن‌لیارد) سفیر پیشتریٔ اسلامبول بسفارت رؤم معین‌خواهندکردید ٠

﴿ از پترسبورك ایضا ﴾ از جانب دولت روس (جنرال‌هانیس) والی (هوجه‌یك) بجای (جنرال بارانوف) بمحافظیٔ شهر پای تخت پترسبورك معین‌شده‌است ٠

﴿ از اتن ایضا ﴾ دولت یونان درباب مسئله حدود تکالیف دولتهای بزرك را پذیرفته است ولی درباب واکذاریٔ اراضیٔ معینه که از جانب دولت عثمانی نشان داده شده است ازدولتهای بزرك تامینات خواسته‌است ٠

﴿ ازجزیرهٔ (ساقز) ۱۵ جمادی‌الاولی ﴾ زلزله باز برقرار است بقدر بیست‌هزارنفرازاهالی آمادهٔ هجرت هستند ٠ رئیس روحانیٔ‌ملت‌روم‌را که ازجزیره نفی شده یکدرجه موجب هیجان اهالی شده بود ازجانب حکومت سنیه رخصت مراجعت بجزیره داده‌شد ٠

بموجب حساب‌آخری ازصدمهٔ زلزله درهمهٔ جزیره هشتهزار نفرتلف وده هزارکس زخمدار بوده‌است ٠ جایی‌که ازصدمهٔ زلزله بیشتر از همه جا مورد خسارت‌شده‌است قصبهٔ (نیتا) است که درآنجا یکهزار ودویست‌نفر تلف‌شده‌است ٠ شب‌دوشنبهٔ کذشته نیز زلزلهٔ سختی شده‌سطح همهٔ جزیره بقدر یك(متر) فرورفته است ٠ بسیاری ازاهالی درصددهجرت‌هستند ٠

﴿ ازاتن ۱۴ جمادی‌الاول ﴾ اخبارنامهٔ

(ژورنال‌ده‌دبا) بموجب تلگرافنامه‌وین‌میکوید ۰ درارناؤدستان شمالی اختلالی واقع‌شده بقدرپانزده هزار جمعت (ارناؤد) بجانب (اشقودره)در حرکت‌آمده‌اند ۰

﴿ازلندن ۱۵ جمادی‌الاولی﴾ روزنامهای (تایمس) و (استاندارد) درنسخهٔ امروزیهٔ خودشان درباب مسئلهٔ حدود یونانستان مقالهای مخصوص نوشته ضمنا ازدولت یونان برای اینکه تکلیفات دولتهای بزرگرا که‌درکاغذ هفتم همین ماه اوریل مندرج بودپذیرفته‌است اظهارخشنودی نموده‌اند ۰

﴿ از پاریس ایضاً ﴾ بموجب خبرهایی که‌ازتونس رسیده‌است حکمران تونس ازمعاونت بدولت فرانسه در بارهٔ تادیب‌عشیرت (کیرومیر) امتناع نموده مع ذلك اظهار داشته است که‌برضد دولت فرانسه‌نیز حرکت نخواهد نمود ۰

﴿ ازوین ایضاً ﴾ روزنامهای وین‌درباب مسئلهٔ‌حدود بمناسبت پذیرفته شدن تکلیفات دولتها ازجانب دولت یونان مقالها نوشته ضمنا میکویند دراین حال لازم‌است که‌ازجانب دولتها کومیسیون مختلطی تشکیل داده‌شده درباب تسلیم اراضیهٔ متروکه وتعیین‌حدود تازه درزیرنظارت دولتها بزودترین وجهی اقدام بعمل آورده‌شود ۰

﴿ از پترسبورك ۱۶ جمادی الاولی ﴾ کسانیکه درقضیهٔ سوءقصد ایمپراتور متوقامتهم ومحکوم بودنداز‌جانب محکمه‌حکم بصلب‌واعدام‌آنان رفت ۰ ازجملهٔ محکومین یکی‌نیز (مادام‌هافان)نام زنی‌است و بعلت‌اینکه مذکوره حامله‌بود حکم صلب در بارهٔ اوتاخیر یافت ولی بعد ازوضع حمل اونیز بجزای خود خواهد رسید ۰

﴿ ازلندن ایضا ﴾ متعلقات وحرم امیر عبدالرحمن خان حکمران جدید افغانستان از (تاشکند) بجانب کابل‌حرکت‌نموده‌اند ۰

﴿ ازاتن ایضا ﴾ ازجانب هیئت وزرای یونان درباب مسلح نمودن کسانی را که از افراد قشون بطورموقت ازخدمت‌عسکری معاف‌شده بودند لایحهٔ قراردادی امضا کردیده مقرر بوده است که قرارنامهٔ مذکور باعلا حضرت پادشاه یونان تقدیم بشود ۰

بسیاری از روزنامهای یونان دربارهٔ مسئله حدود یونان‌را بجهة پذیرفتن تکلیف دولتهای بزرك مورد مؤاخذه میکنند درمیان‌مقالی‌خیلی‌انقلاب افکارهست ۰

هیئت‌سفرا جوابنامهٔ دولت یونان را بدرجهٔ مطلوب واضح وکافی ندیده ازمسیو کوموندروس رئیس‌وزرا دوباره بطور موضح جواب خواسته اند ۰

بطور موثق روایت میشود برای قراردادن در باب مسئلهٔ مذکور بجمع آوری واجتماع مجلس مبعوثان‌اقدام خواهد شد ۰

﴿ از پترسبورك ایضا ﴾ (لورد دوفرین) سفیر انکلیس دیروز طرف مغرب ازاینجابعزم لندن حرکت نموده است ۰ ازلندن نیز دراین نزدیکی باسلامبول خواهد رفت ۰

﴿ از پترسبورك ایضا ﴾ پنج‌نفرکه‌در قضیهٔ سوءقصدوهلاك ایمپراتور متوفا مدخلیت داشته وازجانب محکمه بصلب واعدام آنان حکم شده بود امروز صلب‌شدند روساکوف قاتل‌درمیدان سیاست غش نمود۰

﴿ ازنیورك ایضا ﴾ دردفترکومیسیون اعانه که‌برای مصیبت‌زدکان جزیرهٔ ساقز باز شده‌بود مبلغ پنجهزار وپانصد وسی وشش (تالار) جمع کردیده ازجمله معادل‌یکهزارلیرا باسلامبول بوزارت کرده شده است ۰

﴿ ازاتن ۱۷ جمادی‌الاولی ﴾ روزنامهٔ (اتنیکون پنوما) منطبعهٔ اتن در باب جواب حکومت یونان بتکلیفات دولتهای بزرك پارهٔ مطالب نوشته است که‌موجب هیجان بزرك درافکار عمومی اهالی کردیده‌است ۰

روزنامهٔ مذکور دریك مقاله مخصوص که‌دراینباب نشر نموده‌است میکوید ۰ حکومت یونان درباب تکلیفات دولتهای بزرك جواب صریحی نداده است ۰ ولی اینقدر هست که‌تکلیفات مذکوررا نخواسته‌است بطوربی‌ادبانه ردنماید ۰ فقط خط حدودی‌را که‌تکلیف کرده شده‌است درکمال ادب و بطور عمومی ردکرده اظهار داشته‌است که بهیچوجه برادران خودشانرا که‌تاکنون درنهایت خشنودی وامیدواری انتظار الحاق شدن بیونانستانرا داشتند ترك وفراموش نخواهد نمود ۰

روزنامهٔ مذکور گرچه هوا خواه هیئت وزرای یونان‌است ولی‌واسطهٔ انتشار افکارحکومت نیست ۰

امروز بدیوارهای شهر اتن پارهٔ بیانامها چسبانیده شده ضمنا کسانی‌را که‌ازاهالی (اپیر) و(تسالیا) و(ماکدونیا) و (کرید) درآنجا اقامت‌دارند فردارا برای اجتماع مجلس بزرکی دعوت نموده‌است ۰

ازلندن ۲۰ جمادی‌الاولی﴾ لوردبیکونسفیلد امروز صبحی وفات نمود ۰ متوفای مشار الیه هفتاد وپنج‌سال وچهارماه سن‌داشته‌است ۰

﴿ ازلندن ایضا ﴾ بموجب‌خبرهای‌تلگرافی قندهارعساکر انکلیس بخالی کردن قندهار آغاز نموده‌است۰ امیرعبدالرحمن‌خان‌درماه آینده‌بقندهار خواهدرسید ۰ وبدون تاخیر ازآنجا بعزم تسخیر هرات یورش خواهدنمود ۰

﴿ ازاتن ۱۹ جمادی‌الاولی ﴾ مجلس‌بلدی اتن وسایر بلاد وایالات یونان وهیئت اتحاد ملی دیروز درمیدان (مارسی) جمعیتی منعقد نموده بخواستن اجرای تمامیٔ احکام عهدنامهٔ برلین قراردادند ۰ کسانیکه موقتا ازخدمت عسکری معاف شده بودند قرارداده‌شد که بزیراسلحه‌آمده حاضر باشند قرارداد مذکور امروز نشر کرده شد ۰

داخلیه

ازجانب‌دولت علیهٔ‌عثمانیه‌جناب‌دولتمآب‌رؤف پاشا مشیر اردوی همایون خاصه دیروز درضمن تبریك جلوس اعلا حضرت ایمپراتور روس باواپورٔ پوست فرانسه ازراه (اودسه) عازم پترسبورك کردیده‌است ۰

(مسیواونو) مستشارٔ سفارت دولت روس نیز دیروز برخصت‌دولت‌متبوعهٔ‌خود ازاسلامبول بجانب پترسبورك حرکت‌نموده‌است ۰

بموجب خبرهای آخری که ازجزیرهٔ ساقز رسیده‌است هنوز زلزله‌درآنجا برقرار بوده‌است ۰

(مسیوفورد) نام‌که ازجانب دولت انکلیس مأمور بسفارت اتن پای تخت یونان شده‌است بدرسعادت واردشده روز جمعهٔ گذشته رسم عالیٔ (سلاملق) را تماشا نموده‌است ۰

میکویند مومی‌الیه ایزوزها ازحضور همایون اعلا حضرت پادشاهی نیز شرفیابی حاصل نموده پس از آن عازم محل مامور یت خو د خواهد کردید ۰

ازقراریکه میکو یند امروز (کونت کورتی) سفیر یونان ماذونا بجانب مملکت خود عز یمت خواهدنمود ۰ مقصود ازاین عز یمت تحصیل پارهٔ تعلیمات ودستور العمل بوده است ۰ کو یادراین نزدیکی بازباسلامبول خواهد برکشت ۰

واپور همایون (باطوم) نام دیرو ز طرف مغرب بقدر پانصدنفر ازعسا کر سوارهٔ شاهانه‌را باخیلی مهمات جنك برداشته ازدرسعادت بجانب لنکرکاه (غلوص) حرکت نموده‌است ۰

دیرو ز هیئت سفرای دولتهای بزرك بابعالی عز یمت وباجناب دولتماب وز یر خارجیه ملاقات نموده صورت جواب کاغذ دولتهارا که‌ازجانب دولت یونان در باب مسئلهٔ حدود داده‌شده است بوز یرمشارالیه اعطا نموده‌اند ۰

(مسیو پلونکت) نام‌که تازه ازجانب دولت انکلیس بسمت مستشاری ومنشیکری اول سفارت اسلامبول معین‌شده‌است بدرسعادت وارد کردیده روز شنبهٔ کذشته بابعالی آمده ازجناب مستطاب رئیس وزرا ووزیرخارجیه دیدن نموده‌است ۰

روزنامهٔ (کوریه‌دوریان) میکوید ۰ جناب ترسیس‌افندی پاتریك‌ملت‌ارامنه ازریاست‌روحانیهٔ ملت‌مذکور استعفا خواهد نمود ۰

میکویند درجزیرهٔ ساقز ازصدمهٔ زلزله تخمیناً معادل هشت ملیون وپانصد لیرا خسارت مالی باهالی وارد آمده‌است ۰

درسمت عراق ناخوشی طاعو ن روز بروز شدت حاصل نموده کسانیکه دچار ناخوشیٔ مذکور میشوند در عرض ده ساعت جها نرا بدرود کفته میکذرند ۰ بنابراین برای تدابیرصحیه قراردادهشده‌است که آبادانیٔ (نجف) و (جسر) را آتش‌زده بکلی خراب نمایند ۰ واهالیٔ آنجاهارا درمواقع دیکرکه ازاین‌ناخوشی محفوظ مانده‌است اسکان بدهند ۰ (وقت)

ازجانب سفارت کبرای دولت علیهٔ ایران عالیجاه حاجی محمد بیك کمالی بسمت ترجمانیٔ اول کارپردازخانهٔ جده معین کردیده‌است ۰

در باب ناخوشیٔ طاعون که‌درسمت نجف اشرف وحوالیٔ آن‌ظهور نموده‌است ازجانب دوکتو ر (چیترر) مفتش امور صحیه دیرو ز تلکرافنامهٔ بقرارذیل بمجلس ادارهٔ صحیهٔ اسلامبول رسیده‌است ۰

﴿ ازمسیب ۱۳ اور یل مطابق ٤ جمادی‌الاولی ﴾

برای اینکه ناخوشی فوق‌العاده شدت کرده‌است ناچارشدیم ازاینکه نجف‌را خالی نمایم ۰ بقدر چهار هزار نفر ازاهالی‌را درنزد یکیٔ کوفه درجایی که‌ازناخوشی سالم‌است مسکن داده‌شد ۰ در (نجف) و (انکوشه) و(حله)درکسانیکه بناخوشیٔ مذکور کرفتار کردیده‌اند بعضا دنبه نیز دیده شده‌است ۰ پس‌ازهشتم همین ماه‌اوریل قریه‌های (حله) و (انکوشه) و (جاره) احراق کرده‌شد ۰ ناخوشی بقدری شدت دارد که کرفتاران درعرض ده‌ساعت میکذرند (حاجی عبود شلال) نام که درخانه اش بیست و یکنفر اهل‌وعیال داشت ازجمله هفده‌نفر کرفتارناخوشی کردیده روزنهم ماه همکی برکذشتند ۰ درهفتم ماه چهل وپنج ۰ ودرهشتم هفتاد و یك‌ودرنهم نیز هفتاد و یك ۰ دردهم پنجاه وشش ۰ دریازهم شصت وشش ۰ تن‌ازناخوشی مذکور فوت‌شده اند ۰ آنانکه درخارج شهرفوت شده اند بیرون ازاین‌حساب‌است ۰ (آفتا) نام طبیه که‌زنان‌را طبابت میکردنیز درکذشت ۰ صالح پاشا برای تقویت کور دون عسکری دو باره عسکر فرستاد ۰

نیز تلکرافنامه ایست بتاریخ ۱۵ اوریل مطابق ۱۶ جمادی الاولی ازدوکتو ر مومی‌الیه رسیده‌است ۰

صالح‌پاشابرای‌تقویت کوردون چهاردسته پیاده ویکدسته‌سواره‌فرستاده است مواقع(تکریت) و (صلاحیه) و (بصره)را ازجانب کوماندان عسکری دستورالعمل داده شده‌است که‌بزیر محافظهٔ عسکری آورده‌شود ۰ (دوکتور پاروالاکی) که‌برای‌تفتیش‌وضع‌قبیلهٔ(ابوجواهر) به(دیوانیه)فرستاده‌شده‌بوده اکنون‌درمیان موقع (سموات) و (دیوانیه)است ۰ بقائمقام واحد بیك دستورالعمل داده‌شده‌است که‌دردو کنار رودخانه ترددرا منع نمایند ۰ فوزی‌افندی در(عون البحرور)است ۰ وضع جزایری‌را که‌در بالای در یاچهٔ نجف است رسیدکی میکند ۰ محمودافندی در (شنافیه)است ۰ حسن‌بیك برای رسیدکی محل اسکان‌اهالی بموقع (جاره)فرستاده شد ۰ بموجب اخبارات ضیابیك که‌درکوفه است اینروزها درآنجا وقوعاتی نبوده است ۰ دوکتور (لو بیچ) خبر میدهد که‌روز دوازدهم همین ماه پنجاه وهشت‌نفر فوت شده است ۰ دوکتور (بو غاچلوس) که‌برای تفتیش وضع قبیلهٔ بنی حسن بآنجارفته بود مینویسد که‌هنوز درآنصفحات‌ناخوشی ظهور نکرده بوده‌است ۰

درانکلستان تاکنون برای‌خسارت‌دیدکان جزیرهٔ قبرس نیز بیش ازمبلغ پنجاه هزارلیرای انکلیسی اعانه جمع آوری شده است ۰ اکنون در بانك عثمانی هم بقدر بیست و پنجهزار لیرا وجه اعانه حاضر بوده است که مبالغ مذکوره ازانکلستان وسایرجاهای اروپ‌وازاهالی‌بومی بنام اعانه ببانك‌مذکور رسیده‌بوده‌است‌چنانکه‌دراینجا برای مصیبت‌زدکان خیلی لحاف خریداری شده است اینهفته باپوست مارسیل نیز خیلی لحافهای پشمین خواهد رسید ۰ علاوه بر آن بلنکرکاه (غلاص) نیز سپارش داده‌شده‌است که‌سه‌فروند کشتیٔ تجارتی‌را چوب وتخته بارنموده بجزیرهٔ مذکور بفرستند که درآنجا برای کسان بی‌خانه ومنزل مسکن وماوا درست نمایند ۰

روزنامها میکویند جناب دولتمآب علفو پاشا والی‌روم‌ایلی شرقی دراین نزدیکی بدرسعادت خواهد آمد که‌ازحکومت سنیه رخصت حاصل نماید مدتی رفته‌اروپ‌را سیاحت نماید ۰

درنواحی سلانیك جمعی ازراهزنان شقاوت پیشه(مسترهنری‌سوتر)نام ازتبعهٔ‌دولت‌انکلیس‌را کرفته بشعب جبال که‌قرارکاه خودشان‌است برده برای خلاصیٔ مومی الیه بنام (فدیهٔ نجات) پانزده‌هزار لیرای انکلیسی خواسته‌اند ۰ هرکاه مبلغ مذکورداده نشود مومی‌الیه‌رابقتل خواهند رسانید ۰

بیشتر نوشته بودیم که‌اشقیای مذکوره‌چندی قبل (مسیو سینك) نامی انکلیس‌را نیز درآن حدود کرفته برای خلاصیٔ اوده‌هزارلیراخواسته بودند تااینکه بهرمبلغ که‌بود آنانرا راضی نموده مومی‌الیه‌را خلاص کرده بودند ۰ بعد ازجنك

آخری درآنسامان ازانجمله حرکات ناشایست خیلی دیده وشنیده میشود که همهٔ اینها نتیجهٔ ناکوار جنك آخری است که تاکنون امنیت وآسایش بلاد بطور لائق اعاده نشده سهل است که روز بروز بیشتر میشود . وازآنجمله است تعدیات ومظالم دل سوز که درسمت بلغارستان وروم ایلی شرقی دربارهٔ اهالیٔ مسلم هرروز بعمل آورده میشود که ازنوشتن درجهٔ آنکونه مظالم که سهلترین آنها هتك عرض وغصب اموال است حیامانع میشود .

امیدواریم که همسایکان متمدن ومقتدرما دراینکونه مواد زیاده براین اغماض را روانداند وبندکان خدارا هرروز ببهانهٔ دچار انواع مصائب وخسارات ننمایند وحقیقت معنیٔ تمدن وانسانیت را برجهانیان بنمایند وزیاده براین درمحو وهلاك ابنای جنس نکوشند وچنان کنند که شایستهٔ مدنیت ومقام بلند انسانیت است .

ازجانب اعلا حضرت پادشاه ایتالی برای مصیبت زدکان جزیرهٔ ساقز مبلغ ششهزار فرانك اعانه بواسطهٔ جناب (کونت کورتی) سفیرایتالی مقیم اسلامبول بکومیسیون مخصوص آن فرستاده شده است .

جنابان حاجی ملا محمد شفیع وحاجی میرزا علی نایب الصدر وحاجی سید رضی که ازعلما وسادات محترم واعیان (رشت) وباتفاق مقرب الخاقان حاجی میرزا مهدی از زیارت مکهٔ مکرمه برگشته ازراه شام بزیارت قدس شریف نیر فائز گردیده خواسته بودند دوباره ازراه جده بعزم زیارت عتبات عالیات ببغداد بروند بمناسبت ناخوشیٔ طاعون که درآنصفحات ظهور یافته است فسخ عزیمت بآنصوب کرده چند روز پیش ازاین وارد درسعادت شده وتامدت یکماه دراسلامبول خیال سیاحت داشته اند .

خارجیه

﴿ کاغذ ازطهران ﴾

خدمت جناب منشی اختر زحمت عرض میدهد .

چون دوستدار میداند که باقتضای مسلك مستقیم آنجناب صفحات اختر برای نوشتن پارهٔ مطالب که متضمن منافع وطن وخشنودیٔ ابنای وطن باشد بازاست لهذا بنکارش این مطلب که موجب خشنودی عموم وطن پرستان است زحمت افزا میشود .

دراین اوان شهر شهیر اصفهان که مقر مرکزی حضرت اشرف والا ظل السلطان مهین فرزند اعلا حضرت پادشاه ایران است طوری معمور وآباد شده ودائرهٔ تجارت وزراعت وفلاحت وصناعت این ولایت بحدی توسعه پیدا کرده است که اگر همین وتیره تادوسه سال دیگر پیش برود این ولایت گلستان دولت خواهدشد .

تعمیر وتنقیح وتنظیف میدان (نقشه جهان) اصفهان که ازمعظمترین بناهای سلاطین صفویه دراین سواد اعظم است ازنخستین ضروریات بود وتاکنون هیچك از حکام سلف اصفهان واولیای دولت ابدمدت بدین خیال نیفتاده واگرهم فرضا بعضی ازحکام پیش این اندیشه را کرده قوت اینکه این خیال را ازقوه بفعل بیاورند نداشتند . حال آنکه وضع این میدان بقدری وسیع است که ممکن است سه هزار نفرسرباز را باهمهٔ صاحب منصبان خود درکمال وسعت دراین میدان حرکت بدهند حقیر فرنکستان را ندیده ام ولی درتمام ایران چنین بنایی تاکنون برپا نشده است ولی حیف که بمرور زمان بطوری این بنای قدیم قویم ازحلیهٔ آبادی افتاده ومتروك مانده بود که اصناف وطبقات کسبه میدانی باین خوبی را که سلاطین سلف باسخارج ومصارف گزاف وزحمات واهتمامات فوق العاده برای اقامت سرباز وشان وشکوه سلطنت برپا کرده بودند مسکن ومکسب برای خودقرار داده بودند بطوریکه ممکن نبود صدنفر سوار و پیاده را درمیدان مذکور سان به بینند .

ولی بحمداه تعالی اینروزها ازحسن اهتمامات واقدامات حضرت اشرف والا بتعمیر وآبادی آنموقع عمده آغازشده بوضع نخستین آبادی وخوبی آورده شد . تمام اطاقهای این سربازخانه منفح ومصفاوصحن آن منظف وپاکیزه واطرافش ازشش سو بچشمهای آب جاری وبدرختهای مختلف مشجر ومزین میشود . وخیال چراغهای مخصوص هم برای این میدان درنظر هست .

احداث یك مدرسه بنام (همایون) که گنجایش یکصد بیست نفر شاگرد را داشته وتاسیس مریضخانهٔ هم در اصفهان نیز ازجملهٔ نیات مقدسهٔ ملت پروریٔ حضرت اشرف معظم است که هردو درکمال نظم وآراستکی موافق طرح وطرز جدید ساخته وپرداخته شود .

﴿ اختر ﴾

پیشتر دریکی ازنسخهای اختر کاغذی بامضای (مددعلی فاضل) صاحب هندوستانی نقل نموده بودیم که صاحب کاغذ درباب تاسیس مدرسهٔ دراصفهان برای تحصیل اطفال ملت مطالب تشویق آمیز نوشته حتی درصورت تاسیس مکتب وعده نموده بود که هرسال مستمرا مبلغ یکهزار تومان پول ایران نیز بنام اعانه برای پیشرفت ادارهٔ مکتب مذکور بدهد . اکنون بموجب خبرهای مخصوص بطورموثق اطلاع حاصل نمودیم که . حضرت مستطاب اشرف والا ظل السلطان حکمران اصفهان که امروز درمراتب ملت پروری وترقی خواهی پس ازشخص همایون اعلا حضرت پادشاه ایران نخستین ذات مدنیت دوست وهوا خواه علوم وفنون هستند پیش ازآنکه مامطالب کاغذ صاحب محترم هندوستانی را بنویسم این تصورات بلندرا داشته حتی دراینباب مخصوصا ازاعلا حضرت پادشاهی رخصت حاصل نموده عمارت (هشت بهشت) اصفهان را که از معتبرین عمارات عالیهٔ صفویه ویکی از بهترین بناهای روی زمین است برای این مکتب تخصیص فرموده است . این مکتب دارای یکصد وبیست نفرشاگرد خواهدشد که پس ازتحصیل فارسی وعربی ازالسنهٔ خارجه نیز باآنها درس داده خواهد شد . وسواد رقم مبارکی را که دراینباب ازجانب حضرت اشرف والا ازطهران بعهدهٔ نایب الحکومه اصفهان وحکیمباشی درخصوص تعمیر وتخصیص عمارت مذکور صادر شده ودر روزنامهٔ (فرهنك) منطبعهٔ اصفهان دیده شده است برای اطلاع همکنان ذیلا می نکاریم .

صورت رقم مبارك

مقرب الخاقان نایب الحکومه وحکیمباشی مدرسهٔ معلمخانهٔ دراصفهان قرارشد که دایرشود تا اطفال مردم یکصدنفر درآنجا مجانی مشغول تحصیل شوند ازخاکپای اعلیحضرت اقدس همایون شاهنشاهی استیذان حاصل شد چند نفر معلم مرحمت فرموده اسم مدرسه نیز مدرسهٔ (همایون) گردید و ما (هشت بهشت) را برای این کار

انتخاب فرموده‌ایم بعد اززیارت این‌دستخط اولا عمارت هرقدر تعمیری ازدر وپنجره وشیشه داشته باشد فورامرمت کنید ثانیا درهای باغ هشت بهشت‌را محکم کرده ذهاب وایاب مردم‌را ازآنجا بالمره متروك دارید ثالثا بوصول این دستخط مبارك باغبانهارا بخواهید والتزام سخت مؤکد شدید ازامین‌الرعایا ووکیل‌الرعایا بگیرید که‌تمام باغ‌را مشجر نموده غرس اشجار نمایند تریاك‌کاری وسایر زراعات‌را موقوف دارند که‌بهنگام ورودما باصفهان باید همه‌این مرقومات‌مرتب وحاضر باشد وچون اطفال باید بدرس فارسی وعربی ابتدا مشغول شوند معلمی ازجناب مستطاب حجة‌الاسلام‌بخواهید که‌بتدریس اطفال مشغول‌شده ودرادای فرایض نیز مقتدا وپیشوا باشد یعنی اطفال‌را پیش نمازی هم‌بکند این مطالب مرقومه جمیعا باید بزودی حاضر شده وتازمان ورودما باصفهان ازهمه‌جهت تمام باشد ومدرسهٔ‌همایونی مرتب‌شود فی شهر ربیع‌الاول سنه ۱۲۹۸

ازجانب‌دولت‌علیهٔ‌ایران نواب‌مستطاب والا عباس میرزای ملك آرا بحکومت قزوین ونواب والا جلال‌الدوله میرزا فرزند ارجمند حضرت مستطاب اشرف والا ظل‌السلطان نیز بحکومت ایالت‌فارس معین گردیده جناب‌جلالتمآب‌اجل‌آقای صاحب‌دیوان نیز بسمت پیشکاری‌نواب معظم‌الیه برقرارشده‌است .

روزنامهٔ (تایمس) درباب مسئلهٔ (تونس) بموجب تلگرافنامهٔ که‌ازاخبار نگار (رؤم) پای‌تخت دولت ایتالی بتاریخ هفتم همین ماه‌اوریل فرنگی باورسیده‌است میگوید .

کیفیت اقدامات دولت فرانسه وتدابیری که‌درباب حدود جزایر اکنون بکار میبرد وحرکات سیاسیهٔ دولت مشار الیها که‌برای آینده در بارهٔ تونس درتصور دارد درمجالس سیاسیهٔ ایتالی موجب بحث وقیل وقال زیاد گردیده است .

امروز درمجلس مبعوثان ایتالی برای اینکه (مسیو دامیانی و (ماساری‌دور ودنی) ازاعضای مجلس مذکور در باب مسئلهٔ تونس ازهیئت‌وزرا سؤالی خواهند نمود خیلی جمعیت وازدحام بوده منتظر شنیدن سؤال مومی الیهما وجواب هیئت وزرا بودند و مظنون بود که‌درحین مذاکره پولیتیك خارجیهٔ هیئت وزرا مورد مؤاخذه بشود .

تااینکه ازجانب (مسیو دامیانی) و (مسیو ساری دورودنی) ازهیئت وزرا سؤال کرده‌شد آیادرباب اینکه دولت فرانسه تونس‌را استیلا نماید اتفاق درمیان دولتین فرانسه وانکلیس بطور پنهانی‌هست‌یانه .

(سنیورکاپرولی) رئیس وزرا درجواب آنها اظهار نمود که . (سیر چارلس دیلك) مستشار وزارت خارجهٔ انکلستان جوابی که‌در مجلس مبعوثان دراینباب بیان نموده‌است برخلاف بودن این‌اتفاق است گذشته ازآن هیئت وزرای ایتالی‌را تاکنون ازبودن این اتفاق بطور رسمی اطلاعی حاصل نشده‌است .

ولی مشارالیه درسال ۱۸۷۸ میلادی درجواب سؤالی که‌رسما دراینباب شده بودبطور قطعی‌جواب‌رد داده حتی دربارانکلستان که‌درزیر ریاست مسیو کلادستون هست اظهار داشته است که‌دولت انکلیس بهیچوجه همراهی‌نخواهد نمود که‌دولت فرانسه تونس‌را استیلا نماید . علاوه برآن درملاقاتی که‌دیروز باسفیر انکلستان نمودم سفیر مشارالیه اظهار داشت که . شایعهٔ که‌در باب کاغذ (لورد سالسبری) (که‌میگویند بوزیر خارجیهٔ فرانسه نوشته است که . هرگاه دولت فرانسه باستیلای تونس اقدام نماید دولت انکلیس مانع نیات فرانسه نبوده بوجهی مداخله‌نخواهد نمود زیرا دولت‌انکلیس درتونس منافعی ملحوظ ندارد) انتشار یافته‌است بی اصل است . گذشته ازآن ازجانب وزارت خارجهٔ فرانسه بدولتهای انکلیس وایتالی رسما خاطرجمعی داده‌شده‌است که‌ازجانب‌دولت فرانسه بکارهای سیاسیهٔ تونس ابدا مداخله نخواهدشد . اگرچه تاکنون پیوسته درمیان حدود جزایر وتونس گاه‌گاهی پارهٔ وقوعات ناگوار واقع میشدولی وقوعات تاسف آمیزی که‌دیروز واقع‌شده‌وچندتن ازصاحب منصبان لشکر فرانسه درآن وقوعات تلف‌شده‌اند دولت‌فرانسه‌را باین‌وادار نموده‌است که‌برای منع وقوع وتکرر این حرکات که‌موجب ظهور انقلاب وغوائل است قرار بدهد که‌بحدود تونس مقدارکافی لشکر بفرستدزیرا حکومت تونس بابجهة نبودن قوت کافی لشکری و یابعلت بعدمکان ازبستن جلو اینگونه‌حرکات ناگوار درمانده بوده‌است . حتی خبرتلگرافی که‌امروز ازتونس رسیده‌است‌مؤیداین‌مطلب‌است که‌خبر میدهد درسرحد جزایر درمیان بعض قبائل جنك گرفته ازطرفین خیلی تلفات بوقوع رسیده است . بنابراین دولت فرانسه حق وصلاحیت اینرا دارد که‌برای بستن جلو این وقوعات لشکربدانصفحات بفرستد ولی اقدامات بیشتر ازاینراحق ندارد .

چون عساکر فرانسه درحدود جزایر در نواحیٔ قسطنطین بدرجهٔ کافی نبوده است بنابراین وزیرخارجیه فرانسه رسما بیان‌نمودکه . ازلنکرگاه (طولون) قدری ازعساکر فرانسه باآنجا کسیل خواهدشد . ولی‌درباب فرستاده شدن کشتیهای جنگی بخی درمیان نگذشته است .

با اینکه درکارهایی که امروز فردا مسئولیت بزرگ‌را نتیجه خواهد داد ونیز درسایر امور عمده ومهم دراجرای تدابیر لازم غفلت ننموده ایم باز لازم میدانیم که‌نوشتجات‌رسمیٔ وزارت‌خارجیهٔ فرانسه‌را دراین مواد بنظر ملاحظت دیده بحرکات دیپلوماسی اقدام نکنیم . از مواعید دولت فرانسه که بطور رسمی وعده داده است معلوم میشود که درهنگام اجرای تدابیرکه بنام‌نگاهداری حدود اقدام کرده است حرکتی نخواهد نمود که موجب انقلاب پولیتیك دولتها گردد چه دولتهای بزرگ اینگونه‌حرکات‌را بنظربی‌اعتنایی‌نتوانندید .

ازیك جانب خاطر جمعی دادن فرانسه از اینکه درحدود تونس برخلاف عهد حرکتی نخواهد نمود وازطرف دیگر اینکه دولتین‌انکلیس وایتالی حرکت فرانسه را در آنصفحات بنظر بی‌اعتنایی‌نتوانندید برای‌تامینات‌وانجام‌مسئله‌خود دلیل کافی است . چنانکه دولتین‌انکلیس‌وایتالی درسایر مسائل پولیتیکی متفق ویکجهت هستند دراین مسئلهٔ تونس نیز اختلاف پولیتیك دولتین مشارالیهما غیرممکن است .

(مسیو دامیانی) این بیانات مسیو کاپرولی رئیس وزرا را طرف امنیت وکافی نپنداشته، ضمنا اظهارنمود ازاینکه هیئت وزرای ایتالی لشکر فرستادن دولت فرانسه را بحدود تونس بنام نگاهداری آسایش یاد نموده ازحرکات دولت

مشار الیها بیان خاطر جمعی میکنند خیلی تاسف دارم راستی این پولیتیك دولت ایتالی شایستهٔ مؤاخذه‌است . چه‌ازاین بیانات حکومت مجلس مبعوثان‌را بوجهی امنیت حاصل نمیشود .

روز نامهٔ (دیلی نیوز) ازقول اخبار نکار آسیای وسطی میکو ید .

روسها درحوالی (اخال) مسکن میکیرند . ا کنون‌را درمواقع (عشق آباد) و (یکی‌شهر) خانهای محکم‌وسایر استحکامات‌بنا میکنندچنان‌است که‌درآنجاخیال ساختن‌شهر تازهٔ‌رادرنظردارند . میکویند دراین صفحات سه‌موقع عمده‌هست که‌نام آنها (عشق اباد) و (بامی) و(یکی‌شهر) است. درمواقع (قاقه) و (تاجند) نیز روسها برای خودشان مأمن بنا خواهند نمود .

یکی‌ازسرداران ترا که باپانصدسوار جمعیت خودبه (عشق آباد) بعملجات انشائیهٔ روس یورش برده مانع ازکار کردیدندولی‌قوت لشکریهٔ روس که‌در(تاجند) بود بامداد عملجات رسیده یورش کنندکان ترا که‌را عقب نشاندند .

(جنرال اسکو بلف) درباب برکردانیدن مهاجرین ترکانان (تکه) ومنع هجرت آنان تدابیر فوق‌العاده بکار میبرد . حتی عساکر سوارهٔ روس عقب هجرت کنندکان فرستاده شده بعضی ازآنان‌را برکردانیده‌اند . مع ذلك قسمت بزك ترکانان درمعیت (مخدوم قولی خان) هجرت نموده درنزد یکی رودخانهٔ (مرغاب) بساختن قلعه اشتغال میورزند .

مستملکاتی که دولت روس در این صفحات بتازه‌کی ضبط نموده‌است برای‌آبادانی آنجاها خیلی احتیاج باهالی وزراع بود ولی بمناسبت اینکه روسها راه آهن ساخته وراه مراوده را آسان کرده‌اند بزودی این‌احتیاج رفع خواهد کردید . وامیدواری‌هست که بسبب ساخته شدن راه آهن محصولات قطعهٔ (اخال) روز بروز زیاد بشود . کذشته براینکه مواقع مذکوره درباب حرکات لشکری دارای اهمیت است‌درباب تجارت نیز پس ازاین‌را اهمیت حاصل خواهد نمود .

اهالی متوطنین (مرو) نیز خیلی مضطرب هستندکه دراین نزدیکی لشکر روس برای‌استیلای آنجا اقدام خواهد نمود چنانکه پیشتر نوشته بودیم بدین ملاحظه بقدرسی‌نفر ازمعتبران اهالی (مرو) بطور وکالت بقندهار نزد کوماندان لشکرانکلیس فرستاده شده‌بودند که. ازکوماندان موی‌الیه خواهش نمایندکه دولت‌انکلیس تبعیت آنانرا پذیرفته از آنان حمایت نماید . اینروزها نیز دوباره هیئتی دیکرمرکب ازهشت‌نفرمعتبران (مرو) برای حصول‌این مقصود بقندهار نزد کوماندان انکلیس فرستاده شدند که ان دولت انکلیس رخصت تبعیت حاصل‌نموده درمواقع خودشان بیرق دولت مشار الیها را برپا نموده داخل حمایت انکلیس بشوند . اکرچه‌اکنون‌را نمیتوان دانست که‌دولت‌روس درخیال استیلای (مرو)هست یانه . ولی بدیهی‌است که آخر الامر روسها بوسیلهٔ اینکه اهالی(مرو) بمتردد بن‌روسها تعدی وتجاوز میکنند باستیلای آنجا نیز اقدام خواهندکرد . زیرا رؤسا وبزرکان (مرو) ازمنع ترکانان عاجز هستند که آنانرا از تجاوز وتعدی بازدارند . چنانکه اینروزها بقدر چهار صد نفر سوار تراکمه بپارهٔ مواقع تجاوز نموده اند وبهمین مناسبت چندی نخواهد کذشت که روسها خواه وناخواه ناچار ازاستیلای (مرو) خواهندکردید وبعد ازاستیلای آنجا روسها از کنار رود جیحون تاحدود افغانستان اراضیٔ بدین وسعت را درحیطهٔ ضبط وتصرف‌خواهند داشت .

وقایع نکار اخبار نامهٔ (ژورنال دوژه‌نو) از پاریس کیفیت ملاقات ومذاکراتی‌را که‌درباب مسئلهٔ تونس باوزیر خارجیه فرانسه نموده است بقرارذیل مینویسد .

وزیرخارجیهٔ‌فرانسه ـ دولت‌المان دراینباب چنان مینماید که‌مارا تشویق میکند . دولت اوستریانیز حرکات مارا که‌دربارهٔ تونس درنظر داریم تصدیق نموده . دولت انکلیس هم‌چنان بنظر میآید که‌مانع ازحرکات‌ما نیست . دولت ایتالی هم برغم واقعهٔ (کاروانی) نمیخواهدبامارابطهٔ مراوده‌را برهم بزند . مقصودماازلشکرفرستادن بحدودتونس تنها تادیب شرارت پیشه‌کان‌عشیرت (کیرومیر) ونکاهداریٔ خطراه‌آهن ازتجاوزات عشیرت‌مذکوراست. امیدوارم که‌ازصدای توپهایی که‌درحدود برضدعشایر باغیهٔ تونس انداخته‌میشود درخود تونس نیز تاثیری حاصل بشود که‌نتیجهٔ آن تاثیرسبب‌بشود که‌بعض کارهای‌تبعهٔ‌مارا که‌درتونس درعقدهٔ تاخیر مانده‌است بزودترین وجهی انجام داده آید .

بحکمران تونس اظهار داشتیم که‌مقصودما ازلشکر کشی‌باآنحدود تادیب عشیرت (کیرومر) است چه‌ما بحکومت تونس اعلان‌جنك نکرده ایم . وحکومت تونس میتواند درتادیب عشیرت مذکوره‌باماباتفاق بکند تاحکومت‌مشار الیها بامابطوردوستانه رفتار نمایدمانیز درمقابل ازاجرای مناسبات دوستانه‌خودداری نخواهیم نمود . والاازمعاونت‌اوصرف‌نظرهم‌توانیم کرد همهٔ دربارهای دولتها تصدیق میکنند که‌من‌هوا هوا خواه صلح ومسالمت بوده وهستم . ولی تجاوز حدود جزایر و بی‌احترامی‌را که‌به بیرق فرانسه شده‌است بوجهی برخود هموار نمیتوانم دید وهیچ شك ندارم که‌مجالس اعیان ومبعوثان فرانسه پس‌ازمذاکرهٔ این‌مسئلهٔ پولیتیك‌دربار‌را تصدیق‌خواهند نمود .

اکنون‌را در بار فرانسه دربارهٔ‌وضع‌تونس برتیب (کتاب زرد) مشغول است ودریکی ازآن نوشتجات مندرج است که‌تا کنون عشیرت (کرومیر) سیصد بار حدود جزایررا تجاوز نموده‌اند .

(اصلاحات اناطولی)

درمجلس‌مبعوثان‌انکلستان(سیرچارلس‌دیلك) مستشار وزارت خارجیه درجواب سؤال(مسدر باکستر) که در باب اصلاحات اناطولی نموده بود اظهارداشته‌است که. مذاکرهٔ مسئلهٔ اصلاحات اناطولی بسته بانجام یافتن مسئلهٔ حدود یونان بود وبدانجهة مسئلهٔ مذکور تاکنون مسکوت عنه مانده‌است درصورتیکه مسئلهٔ یونان بخیر ختام برسد البته نوبت مذاکرهٔ مسئلهٔ اصلاحات اناطولی وغیره است و بطور رسمی بیان میکنم که‌درآنصورت بمذاکرهٔ مسئلهٔ مذکور وسایر مسائل معوقه پرداخته خواهدشد .

امسال‌ازجانب‌ادارهٔ‌اخبارنامهٔ(صنعا)سالنامه ترتیب یافته‌است که‌دارای اطلاعات عمده ومواد تاریخی ونقشهٔ قطعه‌یمن ونسخهٔ ازآن‌نیز بادارهٔ اخترسیده است که‌الحق دلیل اطلاعات مؤلف‌آن

است • هرکس طالب خریداری آن باشد بقرأتخانهٔ صرافیم افندی رجوع نماید •

روزنامهای اروپ بموجب تلگرافنامهٔ (طهران) مورخ ۷ اوریل (مطابق ۸ جمادی‌الاولی) میکویند • ازجانب اعلاحضرت پادشاه ایران جناب میرزا حسین خان سپهسالار اعظم برای تبریك جلوس اعلاحضرت ایمپراتور تازهٔ روس مامور پترسبورك کردیده است • ازجانب اعلاحضرت پادشاه ایران باعلاحضرت ایمپراتور یك قبضه شمشیر مرصع کرانبها وبعلیا حضرت ایمپراتریس نیز یك حلقه انکشتری فیروزه بسیار مصنع بواسطهٔ سپهسالار مشارالیه بطورهدیه فرستاده شده‌است • مامور مشارالیه درتاریخ مذکور فوق باچندنفر ازصاحب منصبان دیکر ازطهران بجانب پترسبورك حرکت نموده‌است •

هم درآنروز یك فرقه ازعساکر ایران ازطهران بسمت شمالی ایران حرکت کرده است • ازروی حدس وتخمین میکویند جمعیت اکرادی که درمعیت شیخ عبیداه هستند بقدرسه هزار نفراست؟

(کراندوك نیکولا) پسر عم اعلاحضرت ایمپراتور روس که پیشتر ازجانب حکومت مشارالیها محبوس شده‌بود روزنامهای روس تقصیر مشارالیه‌را بدینکونه مینویسند •

(کراندوك نیکولا) به‌پدر خود (کراندوك قسطنطین) بمضمون ذیل تلکرافنامهٔ نوشته بوده‌است •

(بزودی باینجا بیاید همکی یکی شده منتظر شما هستیم) بنابراین مدیر تلکرافخانه نیز فورا صورت این تلکرافنامه‌را بوزیر ضبطیه پترسبورك (جنرال بارانوف) نشان میدهد وهمانساعت (کراندوك نیکولا) ازجانب ضابطه توقیف میشود •

کراندوك مشار الیه چند روز پیش ازاین باعلاحضرت ایمپراتور تازه استدعا نامهٔ نوشته خواهش کرده‌بود که رخصت داده‌بشود که جنازهٔ ایمپراتور متوفارا زیارت بکند • اعلاحضرت ایمپراتور خواهش اورا قرین قبول ننموده‌درجواب نوشته‌است • (چون تو بتهمت سرقت جواهرات متهم واخراج بلد شدهٔ ممکن نیست که خواهش توپذیرفته شود تو بوجهی لائق عنوان بزرك (کراندوکی) نیستی•

روزنامهای اروپ بموجب خبرهای (برلین) میکویند • اعلاحضرت ایمپراتور جدیدروس درآغاز ماه (مهٔ) آینده بعزم سیاحت بشهر برلین عزیمت خواهد نمود • ارباب پولیتیك این فقرهٔ سیاحت‌را خیلی اهمیت میدهند ومیکویندمقصود اعلاحضرت ایمپراتور مشارالیه ازسیاحت برلین این‌است که اساس اتفاق مثلث (اتفاق المان روس اوستریا)را ازنو برقرار نمایند •

خلاصه اعلاحضرت ایمپراتوریس ازسیاحت برلین بوین عزیمت نموده درجشن زفاف (ارشیدوك ردولف) ولیعهد دولت اوستریا نیز حاضر خواهدبود • ولیعهد دولت المان نیز بهمراهی اعلاحضرت ایمپراتور روس بوین رفته ازجانب دولت المان درمجلس عروسی ولیعهد مشار الیه حضور بهم خواهدرسانید •

ازجانب دولت اوستریا بجناب مستطاب افخم خدیومصر یك قطعه نشان (سن‌اتیه‌ن) باجایل بزرك آن اعطا شده نشان مذکور درچهارم همین ماه‌اوریل فرنکی بواسطهٔ (بارون‌شه‌فر) قونسل دولت مشارالیها مقیم مصر بخدیو مشارالیه تقدیم شده‌است •

روزنامهٔ (اینکلند) درباب خطابهٔ (لورد هارتینکتون) که‌دربارهٔ قندهار خوانده‌است مقالهٔ ذیل‌را نوشته بودمانیز ذیلا ترجمهٔ آنرا می‌نکاریم •

(لورد هارتنیکتون)درخطابهٔ که‌شب جمعهٔ کذشته دربارهٔ قندهار خواند همکنانرا اثبات نمود اقدامات بکار میبرد که بیش ازمراتب حب وطن ودیپلوماتیکی بریاست زمرهٔ سیاسی شهرت حاصل کند •

لورد مشارالیه تاکنون درخطابهای متعدد که میخواند هیچوقت باین شدت از پولیتیك مسیو کلادستون هوا خواهی ننموده‌بود • دیپلوماتهای خارجه که‌تاکنون مشارالیه‌را درفن دیپلوماسی دارای اطلاعات فوق‌العاده میپنداشتند پس ازخطابهٔ مذکور بطورلائق فهمیدند که‌لورد مشارالیه محبت بیکانکانرا برحب‌وطن مقدم‌میدارد که‌این‌یکی ار باب سیاسی خارجه‌رادرنهایت‌خشنود نموده‌است • چه‌خطابهٔ مشار الیه اغلب پارهٔ دلائل غیرمعلوم مستندبوده درچندجا نیز درمقام دلیل پارهٔ مواد دروغین توسل جسته است • ودرضداستیلای قندهار ازجانب‌دولت‌انکلیس درمقام اثبات دلائل ذیل‌را ذکر نموده‌است •

نخست • در باب عدم لزوم استیلای‌قندهار میکوید • کذشته ازاینکه برای استیلای قندهار قوت ونفوذ کافی لازم‌است سهل‌است که‌استیلای شهر مذکور امارت افغانستانرا که‌بمنزلهٔ قوت الظهر دولت انکلیس‌است مانع ازتاسیس وتشکیل حکومت خواهد کردید • تصورات استیلای آنجا مانند این‌است یك‌قوت بزرکی‌را که‌درمقابل روس بمنزلهٔ مقدمةالجیش انکلیس میباشد بدست خود محو ونابود نماید بنابراین ازاستیلای قندهار صرف نظر کرده‌شد •

ثانیا • اهالی‌قندهارخوش ندارند که‌انکلیسها درآنجا بمانند حرکات پیشتری اهالی مذکوره برای‌اثبات مدعا دلیل واضح است •

ثالثا • دولت‌روس تاکنون بتمامش داخلی افغانستان اصلا مداخله ننموده است و پاره انتریکهارا که از جانب روس در آنصفحات بکار برده‌شده‌است محض پاداش حرکات‌وزرای‌سابق انکلستان بوده‌است •

فقرهٔ که درمادهٔ سوم بیانات لورد مشار الیه نقل‌شد بسیارشبیه‌است بخطابهٔ مسیو کلادستون که میکوید روس یك دولت قوی‌شوکت وناشر مدنیت‌است ودرحقیقت ذکر این کونه سخنان را ازشخصی مانند لورد هارتینکتون که‌بکار آکاهی ومآل اندیشی مشهوراست بعید دانسته مقصود اصلی ایشانرا ازبیان این‌مطالب نفهمیدیم •

لوردهارتنیکتون درخطابهٔ خود ادعامیکند اینکه • (دولت‌روس درافغانستان انتریك بکار می برده است پاداش حرکات وزرای سابق انکلستان بوده‌است (خندهای‌مستهزیانه ازجانب کروه‌خلافکیران) بکارافغانستان‌دولت‌مشارالیها اصلا مداخله ننموده تاکار دراروپ بدرجهٔ‌اعلان جنك نرسیده‌بود دولت‌مشارالیها بتدارکات جنك نیز اقدام‌نکرده‌بود)

بیان این خطای بزرك ازلورد هارتنیکتون خالی ازدوسبب نیست • یا اینکه از بی اطلاعی لورد مشارالیه ازاقدامات دولت روس بساختن راه‌آهن هرات ومخابرات با افغانستان است •

یااینکه دانسته وفهمیده میخواهد بدین سخنان یکی ازارکان در بار انکلستانرا بناحق اسناد خیانت داده متهم بدارد • ولی وجدان ما کواهی نداد که ارتکاب اینکونه اسنادات بی جارا از مشارالیه باور نمایم این است که ازذکر آن درکذشتیم •

درسال ۱۸۷۰ وخصوصا درسال ۱۸۷۳ میلادی پس ازآنکه ازجانب (دوك اوف ارکایل) بنوشتجات امیرسابق افغانستان که مشعر به میل ومحبت در بارهٔ دولت انکلیس بود جوابهای ناصواب داده شد امیرمشار الیه دلکیر شده خودرا ناچار باآغوش حمایت روس انداخته ازآنروز ببعد پولیتیك روس درافغانستان روی بترقی کذاشت • دولت روس ازآروز تاکنون دقیقهٔ ازمحو و پایمال نمودن نفوذ دولت انکلیس درافغانستان فوت ننموده است با این حال آیا لورد هارتنیکتون این ادعاهای خودرا اثبات تواند نمود ؟

مقصود لورد هارتنیکتون از این سخن که میکوید (روس درمسائل داخلی افغانستان اقدامات لشکری بکار نبرده مداخله ننمود) کویا این است که یاد آوری میکنند اردوی دولت روس آزمان حدود افغانستانرا تجاوز کردن میتوانست ولی ننمود!!! فهمیده شد که مراد لورد مشارالیه ازلفظ مداخله فرستادن قوت لشکری بوده است • این قول ویادآوریٔ لورد مشارالیه مثل این است که برای خاموش نمودن یك حریق مامورین اطفائیه موافق دستورالعمل بعد ازسوخته شدن نصف خانه اقدام بعملیات نمایند • حال آنکه دولت روس پیش ازوقت عدم مداخلهٔ خودرا بطور قطعی بیان نموده متعهد شده بود • دولت مشارالیها هفت سال پی درپی ازوعدهای خود خلف نموده از اجرای هرکونه انتریك فروکذاری نکرده با اینکه وزیر خارجیهٔ روس بسفیرمامقیم پترسبورك مکرر وعده نموده بود که در باب پولیتیك افغانستان باآنجا ماموری بسمت سفارت نخواهد فرستاد باز درسال ۱۸۷۸ درهنکام امضا شدن عهدنامهٔ برلین یك جنرال روس را رسما بکابل فرستاد • پنجماه پس ازامضا شدن عهدنامهٔ برلین مامور پولیتیك روس که درافغانستان بود بیچاره شیرعلی خان امیرسابق افغانستانرا بانواع تشویقات وتسویلات برضد دولت انکلیس تحریك نموده سهل است که برضد منافع انکلیس عهدنامهٔ نیز باامیر مشارالیه بنام دولت روس بسته بود • واقعا اردوی روس در ظاهر بافغانستان داخل نشد ولی درخفیه ازداخل نمودن اردویی بخاك افغانستان ازاجرای هیچکونه تدبیری فروکذاری هم ننمود • اینکه امیر شیرعلی خان بجنرال کوفمان نوشته بود (خواهش میکنم موافق وعدهٔ خودتان سی ودوهزار لشکر باعانت ماروانه دارید که بطورحقیق احتیاج بمعاونت عساکرمذکوره داریم) خود دلیل براین است که درعهدنامه مقدار اردوی روس که عهدا بایستی بافغانستان بفرستد نیز معین شده بوده است •

برای لشکریان روس که بوعدهٔ غارت هندوستان موعود بودند ازجانب امیر مرحوم آذوقه وماکولات فوق العاده دراطراف کابل جمع وانبار شده بود • اکرآنهمه آذوقه وماکولات برای اجرای این مقصود نبود پس بجهة چه بود ؟

(جنرال استولتیف) مامور روس بود که امیر افغانستانرا یادآوری وسپارش میکرد که • درظاهر باانکلیسها بنای صلح وسازش بکذار ودرخفیه باکمال تدارکات جنك پرداز • والحاصل بهر نحو که ممکن باشد انکلیسهارا تاختام موسم زمستان اغفال نموده ازجنك بازدار که آنوقت دولت روس را برای امداد شما هیچ مانعی باقی نخواهدماند • آیاهمهٔ این سخنان مامورین روس بازمداخله بکار افغانستان نیست •

هرکاه (لوردلیتون) ازاین پولیتیك روس آکاهی حاصل ننموده امیر شیرعلی خانرا ازمقام امارت پایین نمیآورد هیچ شك نبود که درفصل خریف سال ۱۸۷۸ میلادی مسئله افغانستان رنك دیکر حاصل کرده انقلابات غیر مترقبه بظهورمیرسید • تدابیر مؤثرهٔ لورد مشارالیه پولیتیك مزورانهٔ روس را بی نتیجه کذاشت • اینك ازاین تفصیلات خلاف حقیقت بودن این فقرهٔ خطابهٔ (لوردهارتنیکتون) همکنانرا واضح میشود که قلم از بیان وتعیین درجهٔ مؤاخذهٔ خطابهٔ مشارالیه اظهار عجز ودرمانده کی میکند ولی این قدر میتوانیم بکویم که بلاشك لورد مشارالیه صورت پروکرامی (نقشهٔ) را ازمیان نوشتجات مسیو کلادستون درآورده برای خود دستورالعمل قرار داده است •

ونیز فقرهٔ که لورد مشارالیه در باب لزوم تخلیهٔ قندهار اظهار داشته است بکلی بی اصل ودروغ صرف است • ولی مأمول میشود که اصل افاغنهٔ قندهار که (پارسی) یاد میشوند ازانکلیسها خشنودی نداشته باشند چون طائفهٔ مذکور عبارت ازجزؤ قلیلی است وپیوسته ایرانیهارا که بتجارت وصنعت مالوف هستند باسایر اقوام تحت القهر نکاهداشته ودر بارهٔ آنان سخت کیریهای زیادمیکردند این است که بالطبع اهالی مذکور ازماندن انکلیسها درقندها رپیان خشنودی نخواهند نمود •

ازجملهٔ شصت هزارنفر اهالی قندهار پنجاه هزارنفر ایرانی واهالی قبیلهٔ (هزاره) بوده مابقی اصل افغان است که (پارسی) تعبیرمیشود نفرت این جزؤ قلیل ازما (انکلیسها) بسبب آن است که آنانرا ازظلم وتعدی در بارهٔ سایرین بازداشته کارها را موافق حق وعدالت فصل وانجام داده میشد • دراین صورت معلوم است که آنان بجهة التزام حقانیت از ما خشنودی نخواهند داشت •

والحاصل لورد مشارالیه هرچه دراینباب اظهار داشته ودرمقام دلیل بیان نموده است هیچکدام شایان قبول نتواندبود وهمهٔ بیانات مشار الیه مبنی برهواخواهی مسدر کلادستون است واصل مقصودش این است که بهواخواهی مسدر کلادستون صاحب نام وشانی بشود •

طاهر

اعلان

﴿ غلبهٔ بزرك درعلم ﴾

﴿ دوای ناخوشی صرع ﴾!

این علاج را (انتی اپیلپ تیکوم) یعنی دافع صرع نامیده میشود دوای مذکور درشهر برلین رسما معاینه شده ازجانب هیئت اطبائی که درعلم طب دارای شهرت فوق العاده میباشند تصدیق کرده شده است که این علاج ناخوشیٔ (صرع) را بزودترین وجهی بالتمام خوب میکند • علاوه برآن سایر ناخوشیهایی راکه ازضعف اعصاب متولد میشود نافع است • روزنامهای داخلی وخارجی نافع بودن این علاج را نوشته و بیماران را سپارش نمودند که این علاج را استعمال نمایند •

علاج مذکور عبارت ازشش شیشه وقیمت آن بیست وپنج فرانك دارای تعرفهٔ استعمال آن است • حسن تاثیر این علاج درتحت تامین کرفته شده است ولی ایقدر هست برای کسانیکه ناخوشیٔ مذکور بشدت عارض میشود لازم است که دوترتیب ازاین علاج استعمال نمایند •

خواهندکان این دوا در برلین درکوچهٔ (برکن آل) بدواخانهٔ عمومیٔ دوکتور (کیرشوز) شماره ۳٤ مراجعت نمایند •

Dr. Kirchner
Berlin NW, Brücken-Allee 34